Ministerie van Financiën

2026-11-16

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiënde staatssecretaris van Financiën

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Consultatie wetsvoorstel direct aanpassen & Kamerbrief inzake consultatie

Datum
30 oktober 2026

Notanummer
2026-0000389709

Bijlagen
1. Startnota;
2. Concept wetsvoorstel;
3. Samenvatting;
4. Presentatie.

Aanleiding

In april 2026 heeft u ingestemd met het uitwerken van het wetsvoorstel Wet direct aanpassen bij de omzetbelasting (bijlage 1). In goede samenwerking met de collega's van de Belastingdienst is de afgelopen maanden gewerkt aan bijgaand conceptwetsvoorstel (bijlage 2). Wij zijn aangekomen bij de volgende stap in het wetgevingsproces: de internetconsultatie van het wetsvoorstel. Er is een brief voorbereid om de Tweede Kamer al in dit stadium van het wetgevingsproces mee te nemen.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het consulteren van het conceptwetsvoorstel?
- Gaat u akkoord met bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer, en zo ja, wilt u deze brief ondertekenen?
- Graag uw akkoord voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

akkoord

akkoord, alinea met aankondiging hervormingsagenda schrappen: genoegzaam bekend

akkoord

Kernpunten

- Het tijdig doen van aangifte en het tijdig betalen van omzetbelasting is voor veel ondernemers en fiscale intermediairs een bekend proces. In de praktijk worden hierbij soms ook fouten gemaakt. Met fouten worden 'verschillen' in fiscale gegevens bedoeld. Bijvoorbeeld een bij de aangifte vergeten betaalde factuur, waarvan het bedrag aan voorbelasting alsnog in aftrek kan worden gebracht.
- De wet biedt op dit moment te weinig mogelijkheden om dit soort fouten in het heffingsproces laagdrempelig te herstellen. Hierdoor komt men onnodig terecht in een formele bezwaarprocedure, terwijl er geen sprake hoeft te zijn van een 'geschil'.
- Het doel van direct aanpassen is vereenvoudiging en modernisering door deformalisering en dejuridisering. **Door diverse procedures, regels en formaliteiten te schrappen en één duidelijke procedure in te voeren**, kunnen ondernemers en fiscale intermediairs op een laagdrempelige en eenvoudige manier komen tot de juiste belastingheffing.
- Direct aanpassen draagt bij aan **vereenvoudiging van het fiscale stelsel, eenvoud in de uitvoering en vermindering van**

administratieve lasten. Direct aanpassen komt naar voren als belangrijke optie bij het traject voor vereenvoudigingen van de Belastingdienst.
- Vanuit maatschappelijk oogpunt draagt direct aanpassen bij aan de ontwikkeling naar een meer **responsieve overheid**. Direct aanpassen bij de omzetbelasting kan worden gezien als de **fiscale uitwerking van het 'vergisrecht'** voor ondernemers.
- Om ondernemers en fiscale intermediairs in een vroeg stadium mee te nemen in de aankomende wijzigingen en om hun perspectief op te halen, zal niet alleen een internetconsultatie plaatsvinden. Aanvullend worden verschillende sessies georganiseerd gericht op ondernemers en hun fiscale intermediairs.
- Het conceptwetsvoorstel bevat een bepaling waardoor ondernemers aanzienlijk langer een rechtsmiddel kunnen aanwenden (een vijfjaarstermijn i.p.v. een bezwaartermijn van zes weken). Dit is een aanzienlijke verbetering van de rechtsbescherming en betreft een verwezenlijking van een fiscaal vergisrecht. Deze bepaling kan echter bij nieuwe jurisprudentie van de belastingrechter budgettaire en uitvoeringstechnische gevolgen hebben. Dit zal de komende tijd nader worden getoetst.

Toelichting

Belangrijke punten van het conceptwetsvoorstel
- Een samenvatting van het conceptwetsvoorstel en een presentatie van het wetsvoorstel zijn bijgevoegd (bijlage 3 en 4).
- Bij 'verschillen' zorgt direct aanpassen voor een afwijking van bestaande procedurele regels die volgen uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR). De reden hiervoor is dat met direct aanpassen een procedure voor 'verschillen' wordt ingevoerd die meer aansluit op de bestaande fiscale praktijk, technologische ontwikkelingen en maatschappelijke behoeften.
- Het conceptwetsvoorstel heeft tot gevolg dat de ondernemer zal beschikken over een vijfjaarstermijn om zijn eerdere heffing op verzoek te laten aanpassen tot het juiste bedrag. In het geval de inspecteur voornemens is om een verzoek af te wijzen (er is dan een 'geschil'), zal de inspecteur de bezwaarfase starten. Tegen de uitspraak op bewaar staat beroep open bij de belastingrechter. Vanaf de bezwaarfase wordt weer aangesloten bij de Awb en de AWR.
- Het bieden van een vijfjaarstermijn met bezwaar en beroep voor geschillen is een aanzienlijke verbetering van de rechtsbescherming. Nu heeft de ondernemer een bezwaartermijn van zes weken (en vervolgens beroep) en de mogelijkheid van ambtshalve vermindering.
- Het bieden van een vijfjaarstermijn met bezwaar en beroep voor geschillen kan gevolgen hebben voor de rechtspraak. Het conceptwetsvoorstel zal tijdens de consultatie worden voorgelegd aan de Raad voor de Rechtspraak. Ook zal worden getoetst op onder andere uitvoerbaarheid en budgettaire aspecten.
- Een succesvolle invoering bij de OB zal als een belangrijke stap gelden om direct aanpassen op termijn mogelijk ook in te voeren bij andere rijksbelastingen.
- Indien wordt besloten om direct aanpassen in de toekomst uit te breiden naar andere rijksbelastingen, bijvoorbeeld de inkomstenbelasting, kan op dat moment een zelfstandige belangenafweging worden gemaakt qua andere/aanvullende wettelijke voorwaarden. Er wordt geen afslag

genomen met dit conceptwetsvoorstel die invloed heeft op die belangenafweging in de toekomst.

Planning
Het streven is een inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2028. Dit zal vergen dat het wetsvoorstel gelijktijdig wordt behandeld met het belastingplanpakket 2028. De implementatie van deze wetswijziging is afhankelijk van de implementatie van de binnenlandse omzetbelasting in Gentax. Deze staat gepland voor Q3 2027. Onderstaande planning is ambitieus.

Handeling	Maand	Doorlooptijd
Internetconsultatie concept	november- december 2026	n.v.t.
Ophalen burgerperspectief	november- januari 2027	n.v.t.
Ambtelijke verwerking input	januari 2027	n.v.t.
Adviesaanvraag Rvdr etc.	januari 2027	8 weken
Uitvoeringstoets	januari 2027	10 weken
Wetgevingstoets J&V	januari 2027	3-4 weken
Nota stas, onderraden en MR	April 2027	3-4 weken
Advies Raad van State	Mei 2027	3 maanden
Nota stas, onderraden en MR	Zomer 2027	3-4 weken
Indiening wetsvoorstel	Zomer 2027	

Communicatie
- Uw woordvoerder is betrokken.
- U ontvangt separaat een persbericht voor bij de start van de internetconsultatie. Hierbij wordt ook een bericht voor de sociale media voorbereid.

Politiek/bestuurlijke context
- De Adviescommissie praktische rechtsbescherming in belastingzaken heeft in het rapport "Burgers beter beschermd" opgeroepen om praktische rechtsbescherming meer centraal te zetten en meer rekening te houden met het doenvermogen van belastingplichtigen.[1] Een van de aanbevelingen die in het rapport is opgenomen, is 'deformalisering'[2], waarmee wordt bedoeld dat een burger geen formele procedures van bezwaar en beroep hoeft te doorlopen als het slechts om een correctie van zijn gegevens gaat. Het conceptwetsvoorstel sluit hierbij aan.
- Het conceptwetsvoorstel is een vervolg op de eerder afgedane toezegging aan Kamerlid Omtzigt inzake een verkenning naar deformalisering van het aangifteproces en de eerder afgedane motie van Kamerlid Grinwis inzake de massaalbezwaarprocedure en de rechtspositie van de niet-bezwaarmakers.[3]
- In 2023 is de Tweede Kamer via twee Kamerbrieven geïnformeerd over het onderzoek naar de beoogde vereenvoudiging en modernisering van het formeelrechtelijke heffingssysteem.[4] De Tweede Kamer is vervolgens bij brief van 3 april 2024[5] geïnformeerd over de pre-consultatie van de beleidsrichting direct aanpassen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

[1] Kamerstukken II 2020/21, 31066, nr. 820, bijlage 1.
[2] Kamerstukken II 2020/21, 31066, nr. 820, bijlage 1, p. 117.
[3] Kamerstukken II 2021/22, 32140, nr. 114.
[4] Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr. 1216 en 1290.
[5] Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr.1354.

14/4/26

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Wetsvoorstel direct aanpassen bij de omzetbelasting

Datum
8 april 2026

Notanummer
2026-0000095599

Bijlagen
Presentatie.

Aanleiding

Sinds 2022 wordt onder de titel 'direct aanpassen' gewerkt aan een wijziging van het formeelrechtelijke heffingssysteem (heffingssysteem). Bij direct aanpassen staat vereenvoudiging (via onder andere deformalisering en dejuridisering) en modernisering centraal. Concrete doelen zijn onder meer een breed fiscaal vergisrecht voor burgers en bedrijven en een uitvoerbare belastingheffing door de Belastingdienst. Het komen tot een juiste belastingheffing wordt met direct aanpassen voor de belastingplichtige en de Belastingdienst eenvoudiger. Met direct aanpassen worden formeelrechtelijke knelpunten opgelost. Om direct aanpassen te implementeren is een wetswijziging nodig.

In de bijlage vindt u een powerpoint over het (beoogde) systeem van direct aanpassen.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het uitwerken van het wetsvoorstel direct aanpassen bij de omzetbelasting?
- Gaat u akkoord met een beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2028?
- Wenst u een nadere toelichting aan de hand van de presentatie?

JA, N.A.V. HOE STAAT HET MET OB-SYSTEEM

Kernpunten

- Het huidige heffingssysteem is verouderd en karakteriseert zich door een schriftelijke en formele werkwijze. Een bericht van een belastingplichtige ter vermindering van zijn belastingschuld kwalificeert juridisch snel als een bezwaarschrift, waardoor men ongewenst verzeilt raakt in een formele bezwaarprocedure.
- Om te komen tot een mogelijke oplossingsrichting is de beleidsrichting direct aanpassen in 2024 geconsulteerd. In dit kader zijn gesprekken gevoerd om het burgerperspectief op te halen. Het verkregen beeld is dat in het algemeen wordt erkend dat het huidige formeelrechtelijke heffingssysteem is verouderd en dat vereenvoudiging en modernisering wordt onderschreven. Een meer informele, gedeformaliseerde en praktische werkwijze wordt in het algemeen omarmd. Zoals verwacht is er ook veel aandacht met betrekking tot de nadere uitwerking.
- Direct aanpassen draagt bij aan eenvoud in de uitvoering en een vereenvoudiging van het fiscale stelsel.
- Direct aanpassen betreft een omvangrijke verandering in wet- en regelgeving met betrekking tot de heffing van rijksbelastingen. De verwachting is reëel dat er veel zal worden gevraagd van de IV-capaciteit.

Mede om deze reden wordt aan u voorgelegd om direct aanpassen eerst in te voeren bij alleen de omzetbelasting (OB). Direct aanpassen kan bij de OB worden ingevoerd als het OB-systeem is gemoderniseerd. Laatstelijk op antwoorden op schriftelijke Kamervragen van de leden Kathmann (Groenlinks- PvdA) en Struijs (50PLUS) aan de Tweede Kamer op 18 maart jl. heeft u aangegeven dat de modernisering stapsgewijs verloopt en welke planning daarbij wordt gehanteerd. In deze planning staat de implementatie van de binnenlandse omzetbelasting in Gentax – randvoorwaardelijk voor deze wetswijziging - gepland voor 1 juli 2027.

- De OB is ook inhoudelijk een geschikte rijksbelasting om als 'pilot' te dienen voor direct aanpassen. De OB is namelijk meer zelfstandig, dat wil zeggen (juridisch) minder verbonden met andere rijksbelastingen (dan bijvoorbeeld de (juridische) band die bestaat tussen de inkomstenbelasting, de vennootschapsbelasting en de loonbelasting).
- Een succesvolle invoering bij de OB zal als een belangrijke stap gelden om direct aanpassen op termijn ook in te voeren bij andere rijksbelastingen.
- Een volgende grote stap zou kunnen zijn om direct aanpassen in te voeren bij de inkomstenbelasting. Voor de keten inkomensheffingen bestaat inmiddels een rij aan (wets)voorstellen voor implementatie vanaf 2029. Direct aanpassen concurreert met deze voorstellen. Dit vereist politieke prioriteitstelling. Deze zullen de komende tijd in kaart worden gebracht zodat keuzes daarin kunnen worden gemaakt.

Toelichting

Een schets van de problematiek en de voorgestelde oplossing

- Het huidige heffingssysteem karakteriseert zich door een schriftelijke en formele werkwijze. Dit is duidelijk merkbaar in de situatie dat een belastingplichtige een wijziging/aanvulling van zijn fiscale gegevens doorgeeft. Een dergelijk bericht kwalificeert nu juridisch gezien snel als een bezwaarschrift, waardoor men ongewenst verzeilt in een formele bezwaarprocedure.
- Het niet op elkaar aansluiten van praktijk en wetgeving is niet alleen onhandig en (politiek) ongewenst, maar levert ook aanzienlijke juridische risico's op voor de Belastingdienst. De Belastingdienst loopt onder andere risico's op het verbeuren van proceskostenvergoedingen en dwangsommen indien niet (tijdig) de voorschriften van de bezwaarprocedure worden gevolgd.
- Verder is er een duidelijke maatschappelijke oproep om te komen tot een meer responsieve omgang met een onherroepelijk geworden belastingheffing, bijvoorbeeld door verloop van de bezwaartermijn. Dit vraagt om stappen waarmee een belastingplichtige ruimere wettelijke mogelijkheden krijgt om zijn belastingheffing op eenvoudige wijze te laten aanpassen.
- Naast dat hiermee wordt voldaan aan de duidelijke wens om te komen tot onder andere een breed fiscaal vergisrecht, is dit ook een (deel)oplossing voor de kwestie dat belastingplichtigen en hun gemachtigden steeds vaker de neiging hebben om bezwaar te maken om eventueel rechtsverlies te voorkomen.
- Direct aanpassen brengt aanvullende beleidsmatige en uitvoeringstechnische vraagstukken met zich, bijvoorbeeld over voorwaarden en termijnen. Deze vraagstukken worden op dit moment nader onderzocht en zullen door middel van toekomstige nota's aan u worden voorgelegd.

Een schets van direct aanpassen bij de OB

- Direct aanpassen zorgt voor een belangrijke verandering van de formele spelregels. Een bericht van een belastingplichtige is niet langer snel een

bezwaar, maar altijd eerst een (gedeformaliseerd) verzoek tot aanpassing. Een dergelijk verzoek kan door de Belastingdienst in beginsel eenvoudig en geautomatiseerd worden afgedaan.

- Direct aanpassen is met name bedoeld voor 'verschillen' in de belastingheffing. Bij verschillen is er geen meningsverschil wat de juiste belastingschuld is en/of hoe het recht geldt.
- Via een aanpassing wordt een eerdere te lage voldoening van OB eenvoudig door de belastingplichtige hersteld. De belastingplichtige hoeft alleen een nieuwe (vervangende) aangifte over het betreffende tijdvak in te dienen en een aanvullende betaling bij die aangifte te verrichten.
- Niet langer is een apart formulier benodigd (bekend als suppletie) en de belastingplichtige hoeft niet te wachten op een naheffingsaanslag om te kunnen betalen. Meerdere administratieve processen en lasten zijn bij direct aanpassen verleden tijd.
- Het proces voor een teruggaaf van eerder te veel voldane OB wordt ook makkelijker. Wederom kan met een nieuwe (vervangende) aangifte over het betreffende tijdvak een verzoek tot aanpassing worden gedaan (geen ander formulier voor een negatieve suppletie). Vervolgens wordt geautomatiseerd een teruggaafproces gestart. De belastingplichtige krijgt een mededeling wanneer de teruggaaf is geregeld (in plaats van een meer juridische teruggaafbeschikking).
- Uiteraard houdt direct aanpassen ook de juridische route open voor daadwerkelijke 'geschillen'. Bij een geschil is er wel een meningsverschil wat de juiste belastingschuld is en/of hoe het recht geldt. In dit geval krijgt de belastingplichtige toegang tot bezwaar en beroep.
- Een grote winst is dat met direct aanpassen een zeer grote stroom aan berichten met alleen 'verschillen' (richting een half miljoen) gedeformaliseerd kan worden behandeld. Hierbij speelt niet langer de voor de uitvoering zware bezwaarprocedure. Ook wordt voorkomen dat een belastingplichtige in deze gevallen ongewild in een formele procedure belandt. Een (snelle) directe aanpassing van de belastingschuld bij een 'verschil' is voor de belastingplichtige en de Belastingdienst een evidente win-win. Tijd en kosten worden bespaard.

Planning

Het wetgevingstraject wordt hier in kaart gebracht. De doorlooptijden zijn een eerste inschatting en kunnen mogelijk korter of langer duren dan verwacht. De planning sluit aan bij een regulier zelfstandig wetstraject en niet aan bij een belastingplanpakket.

De planning is gericht op een inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2028. Direct aanpassen zal van toepassing zijn bij tijdvakken die beginnen op of na 1 januari 2028. Deze inwerkingtredingsdatum is afhankelijk van de planning van de Tweede en Eerste Kamer. Hierop hebben wij geen directe invloed.

Er wordt naar gestreefd dat de Tweede en Eerste Kamer circa 9 maanden de tijd hebben om het wetvoorstel te behandelen. Dit betekent dat het wetsvoorstel (inclusief alle benodigde adviezen) uiterlijk klaar moet zijn voor de MR in Q1 2027.

Handeling	Maand	Doorlooptijd
Nota wetsvoorstel	april 2026	n.v.t.
Internetconsultatie concept	juni-begin september 2026	n.v.t.
Ophalen burgerperspectief	juni-begin september 2026	n.v.t.
Ambtelijke verwerking input	juni-begin september 2026	n.v.t.
Adviesaanvraag Rvdr etc.	begin september 2026	8 weken
Uitvoeringstoets	begin september 2026	10 weken

Wetgevingstoets J&V	begin oktober 2026	3-4 weken
Nota stas, onderraden en MR	eerste helft november 2026	3-4 weken
Advies Raad van State	eerste helft december 2026	3 maanden
Nota stas, onderraden en MR	eind Q1 2027	3-4 weken
Indiening wetsvoorstel	eind Q1 of begin Q2 2027	

Communicatie
Niet van toepassing

Politiek/bestuurlijke context

- De Adviescommissie praktische rechtsbescherming in belastingzaken heeft in het rapport "Burgers beter beschermd" opgeroepen om praktische rechtsbescherming meer centraal te zetten en meer rekening te houden met het doenvermogen van belastingplichtigen.[1] Een van de aanbevelingen die in het rapport is opgenomen, is 'deformalisering'[2], waarmee wordt bedoeld dat een burger geen formele procedures van bezwaar en beroep hoeft te doorlopen als het slechts om een correctie van zijn gegevens gaat. Het toekomstige wetsvoorstel sluit hierbij aan.
- Het toekomstige wetsvoorstel is een vervolg op de eerder afgedane toezegging aan Kamerlid Omtzigt inzake een verkenning naar deformalisering van het aangifteproces en de eerder afgedane motie van Kamerlid Grinwis inzake de massaalbezwaarprocedure en de rechtspositie van de niet-bezwaarmakers.[3]
- In 2023 is de Tweede Kamer via twee Kamerbrieven geïnformeerd over het onderzoek naar de beoogde vereenvoudiging en modernisering van het formeelrechtelijke heffingssysteem.[4] De Tweede Kamer is vervolgens bij brief van 3 april 2024[5] geïnformeerd over de pre-consultatie van de beleidsrichting direct aanpassen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

[1] Kamerstukken II 2020/21, 31066, nr. 820, bijlage 1.
[2] Kamerstukken II 2020/21, 31066, nr. 820, bijlage 1, p. 117.
[3] Kamerstukken II, 2021/22, 32140, nr. 114.
[4] Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr. 1216 en 1290.
[5] Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr.1354.